

Р Е Ш Е Н И Е

№239

София, 17 януари 2020 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение, в съдебно заседание на ...двадесет и седми ноември..... две хиляди и деветнадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:ТАТЯНА КЪНЧЕВА

ЧЛЕНОВЕ:БИСЕР ТРОЯНОВ

НАДЕЖДА ТРИФОНОВА

при участието на секретаря ...ИЛИЯНА РАНГЕЛОВА и на прокурора ...ПЕТЪР ДОЛАПЧИЕВ изслуша докладваното от съдия Кънчева касационно дело.. № 759 .. по описа за 2019 г. и за да се произнесе взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по жалби на подсъдимия И.И. Н., чрез защитниците му адвокатите А. и М. М., на подсъдимия В.Г. С., чрез защитника му адв. В.В. и на подсъдимия Г. И.Н., чрез защитника му адв. М.Т.. Атакува се решение № 62/09.04.2019 г. по внохд № 369/2018 г. на Пловдивския апелативен съд, с което е изменена присъда № 44/01.11.2016 г. по нохд № 524/2016 г. на Пазарджишкия окръжен съд. В жалбите и допълненията към тях са развити съображения за допуснати процесуални нарушения в дейността на въззивния съд по установяване на фактите, довели до неизясняване на фактическата обстановка, а в резултат на това- до нарушение на материалния закон и явна несправедливост на наложените наказания. При условията на алтернативност, жалбоподателите отправят искания да бъдат оправдани, делото да се върне

за ново разглеждане от въззивния съд, деянието да се преквалифицира по чл. 115 от НК и/или да се намали размера на наложените наказания.

Прокурорът от Върховната касационна прокуратура счита, че решението не страда от приписаните му пороци и предлага да бъде оставено в сила. Същото становище изразяват и поверениците на частните обвинители и граждански ищци Г. Т. А., лично и като законен представител на децата си В., М., Д., Г., Т. и В. А..

Върховният касационен съд, второ наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакуваното решение, установи следното:

С цитираната присъда Пазарджишкият окръжен съд признал подсъдимите И. Н., В. С. и Г. Н. за виновни в това, че на 06.12.2015 г. в местностите „Глаканата“ /землище на с. Ляхово/, „Мерата“ и „Ючтолум“ /в района на напоителен канал „Алеко Поток“/, в съучастие като съизвършители, умишлено, по особено мъчителен за жертвата начин и с особена жестокост умъртвили Й. М. А., поради което и на основание чл. 116 ал.1 т.6, вр. чл. 115, вр. чл. 20 ал.2 от НК ги осъдил, както следва: С. и Н. на по 16 години лишаване от свобода, а Н. на 15 години лишаване от свобода. Оправдал ги по обвинението да са извършили убийството и в стопанската база на с. Ветрен дол. Осъдени са да заплатят на всеки от гражданските ищци по 50 хиляди лева обезщетение за неимуществени вреди.

С решение № 189/21.08.2017 г. по внохд № 697/16 г. Пловдивският апелативен съд изменил частично присъдата. Въззивното решение е отменено с решение № 4/21.06.2018 г. по к.д. № 1136/17 г. на ВКС, второ н.о. и делото е върнато за ново разглеждане от въззивния съд.

При повторното въззивно производство, Пловдивският апелативен съд постановил атакуваното решение, с което изменил присъдата, като оправдал подсъдимия Н. по обвинението да е извършил убийството и в местността „Глаканата“, /съотв. другите двама подсъдими за съучастие с него в този епизод от умъртвяването на А./ и намалил наказанието му на 12 години лишаване от свобода, прилагайки разпоредбата на чл. 55 ал.1 т.1 от НК. Отменил присъдата в частта, касаеща типа затворническо заведение за изтърпяване на наказанията и приложил разпоредбите на чл. 59 ал.1 и ал.2 от НК. Потвърдил присъдата в гражданско-осъдителната част. Решението е

подписано с особено мнение на член от съдебния състав, който счита, че подсъдимият Н. следва да бъде оправдан.

Първият въпрос, на който касационният състав дължи отговор, е свързан с възражението в жалбата на подс. С. за нарушение на разпоредбата на чл. 91 ал.3 т.1 от НПК, довело до ограничаване правото на защита на подсъдимите. Безспорно е, че законът забранява подсъдимите да бъдат защитавани от един и същ защитник, когато интересите им са противоречиви, а наличието на такава хипотеза се приравнява на липса на процесуално представителство. Дали интересите на подсъдимите са противоречиви обаче се преценява във всеки конкретен случай, като отговорът на този фактически въпрос не произтича пряко от обвинението за съучастие между дейците, а от предприетата от тях линия на защита, изводима от дадените обяснения.

В настоящия казус се установява, че подсъдимите са давали обяснения по обвинението на досъдебното производство и в съдебната фаза на процеса, като са отричали каквото и да било участие в удавянето на пострадалия, а С. и Н. – и в нанасянето на побоя в местността „Глаканата“. До провеждането на съдебното заседание пред втория въззивен състав на 25.01.2019 г. не са били налице никакви данни за наличие на противоречия в провежданата линия на защита. Когато в това съдебно заседание подсъдимите депозират обяснения, различаващи се от дадените до момента, съдът е констатирал възникналите противоречия и е приел отвода на адв. П. /защитник и на тримата/, а в последствие и отводите на адвокатите К. и К.. Въззивното съдебно производство е продължило с участие на упълномощения от преди това адв. В., защитаващ подс. С., на упълномощения от подсъдимия Н. адв. М. Т. и на упълномощената от подс. Н. адв. А., заедно с вече представляващия го адв. М.. Затова касационният състав намира, че съдът не е допуснал процесуално нарушение, ограничаващо правото на защита, тъй като след възникване на противоречия в интересите на подсъдимите те са защитавани от различни, определени по техен избор адвокати. Не може да бъде удовлетворено искането на адв. В. за отмяна на решението на това основание.

Във всички жалби преимуществено са развити възражения за липса на доказателства, че тримата подсъдими са изхвърлили полумъртвия пострадаел А. /с прякор Г./ в напоителния канал, поради което изводът на

съда в коментирания насока почивал изцяло на предположения. Подсъдимият С. оспорва и съдебното заключение, че установените увреждания по тялото на пострадалия се дължат на нанесения от него и от подс. Н. побой в местността „Тлаканата“.

Върховният касационен съд намира за несъстоятелни възраженията в жалбата на С. за нарушения при съдебната оценка и анализ на събраните доказателства, относими към установяване на фактологията по първия епизод от развилите се на 06.12.2015 г. събития.

Пловдивският апелативен съд е изследвал с дължимото внимание събраните доказателствени материали, като подробно е анализирал показанията на свидетелите В. и М. А., преки очевидци на побоя над баща им. Изложил е убедителни съображения за решението си да даде кредит на доверие на показанията им, които е оценил като логични и последователни, подкрепени косвено от показанията на св.А. И. и св. И.И., както и от констатираните при аутопсията увреждания на пострадалия, изследвани и от експертите по СМЕ- кръвонасядания по тялото с продълговата форма, съответстващи на удари с цилиндричен предмет, за който децата говорят, счупвания на ръцете при предпазването от ударите, наранявания по краката от нанесените от Н. ритници. Подкрепя на заявеното от св. В. А., че е била ударена с бухалката от подс. С. съдът е открил и в съдебно-медицинското изследване на детето, а на заявеното от двете деца за нанесени множество удари по тялото и краката на Г. от двамата подсъдими- косвено от показанията на св. А.И./чул звуци от „боища“ и писъци/ и от тези на свидетелите Г., З. и Т. А.. За да оцени като достоверни показанията на децата съдът правилно е отчел и обстоятелството, че те са депозиранни дни след изчезването на Г. и далеч преди намирането му, когато е станало ясно какви наранявания и в кои части на тялото са му причинени.

На л.50 от решението Пловдивският апелативен съд е дал отговор на наведените и в касационната жалба на С. възражения за противоречия в твърденията на двете деца относно броя и точните попадения на ударите по тялото на баща им. Върховният касационен съд, също като въззивният, не констатира съществени противоречия в описаните от децата обстоятелства, свързани с насилието над баща им. Не би могло да се изисква пълен синхрон във възприятията на свидетелките в екстремната ситуация, нито да се очаква еднаквото им възпроизвеждане. Обратното би

навело на съмнение за чужда намеса, внушения, предварително съгласуване и наизустяване на показанията им. Същественото е, че децата говорят за много удари по гърба и гърдите на баща им, а точно в тази част на тялото са констатирани най-тежките увреждания. За нанесени удари, макар и не толкова силни по интензитет, признават и подсъдимите С. и Н. в обясненията си пред въззивния съд.

Проверяваният съдебен акт съдържа отговор и на друг, много съществен за правилното решаване на делото въпрос- дали констатираните от СМЕ наранявания, довели до тежкото, почти терминално състояние на А. са получени при побоя в местността „Тлаканата“ или са резултат и от последващо, причинено от друго насилие. На л.49-55 от мотивите съдът е извършил анализ на показанията на всички свидетели, даващи информация за състоянието на Г. в базата на с.Ветрен дол, където е докаран от подс. Н.. Внимателно е изследвана информацията, която споделят свидетелите С. и Н., като показанията им са съпоставени с противоположните твърдения на свидетелите Р. и П.. Противоречията в съдържанието на тези доказателствени източници са констатирани от Пловдивския апелативен съд, който е изпълнил процесуалното си задължение да ги изследва внимателно и да посочи на кои показания дава вяра и защо не кредитира останалите. Заключение, че във всички свои разпити свидетелят С. съобщава за тежкото състояние на пострадалия, описвайки го със запъхтяно дишане, хрипане при поемане на въздух, стенания, лежане неподвижно в клетката, липса на реакция, когато му занесли храна и т.н. е направено въз основа на вярна и обективна оценка на неговите показания. В подобен смисъл са и показанията на св. Н., подкрепени косвено от тези на св. Г.. За да отхвърли като недостоверни показанията на малолетния свидетел Р., че Г. бил добре, движил се, ял пържола, пил и пушил съдът е взел предвид очевидното им противоречие не само със съобщеното от С. и Н., но и с дадените от подс. Н. обяснения при въззивното съдебно следствие /битият А. не можел да седи и да ходи, поради което той на ръце го качвал и свалял от буса, отказал предложената му цигара/, както и с находките при аутопсионното изследване на стомаха му, в който липсват следи от месо. Затова ВКС намира, че изводите на въззивния съд, че при нанесения от подсъдимите С. и Н. побой над пострадалия А. той е получил констатираните от СМЕ тежки наранявания по цялото тяло и е изпаднал в животозастрашаващо състояние почиват на вярна и обективна интерпретация на събраните доказателства.

С изключително внимание съдът е изследвал лансираната от подсъдимите версия, че Г. не е изчезнал през деня на шести декември, а по-късно в същия ден или в някой от следващите дни. В тази връзка е анализирал обстойно показанията както на роднините на пострадалия /Г., З. и Т. А., Г. Т., Д. Я. и Г. А./, така и тези на свидетелите З. И., Г. С., Х., Е. А., К. Т., които твърдят, че са виждали Г. вечерта на шести декември или в следващите дни. След съпоставянето на твърденията на двете групи свидетели и в контекста на заявеното и от свидетелите П. С., И. И., И. Х., Д. А., Д., Б. съдът е мотивирал с убедителни съображения заключението, че никой не е виждал жив пострадалия след като той и тримата подсъдими напуснали базата в с. Ветрен дол. Изводът е базиран на всеобхватна проверка на събраните доказателства, на пълния им и обективен анализ, подчинен на правилата на логиката.

Върховният касационен съд намира, че при изясняване на обстоятелствата, свързани с това кой и кога е изхвърлил тялото на пострадалия А. в напоителния канал „Алеко- Потока“ въззивният съд е допуснал процесуални нарушения, които съществено са ограничили правото на защита на подсъдимите.

На първо място се дължи отговор на възражението на адв. В., че приетите от съда факти по удавянето на пострадалия съществено се различават от описаната в обвинителния акт фактология, по която подсъдимите са се защитавали. Според защитата съдът е излязъл извън параметрите на обвинението и е реализирал особено съществено процесуално нарушение, налагащо отмяна на съдебния акт на това основание.

Съществено изменение на обстоятелствата по обвинението е налице когато са приети нови, неотразени в обвинителния акт факти, относими към изпълнителното деяние на повдигнатото обвинение. Касае се за обстоятелства, които имат значение за определяне на фактическия състав на престъплението, които не са били известни на подсъдимия и по които той не се е защитавал. Касационният състав счита, че в случая не е налице такава хипотеза. Решаващият съд е приел, че тримата подсъдими заедно са изхвърлили тялото на все още живия пострадал в напоителния канал, където той се е удавил. Такива са фактите по изпълнителното деяние на предявеното обвинение, отразени в обвинителния акт и по тях са се защитавали касатори по време на наказателния процес. Времето на

извършване на престъплението също е основен факт, включен в предмета на доказване, като според обвинителния акт убийството е осъществено на 06.12.2015 г. За този ден е и осъдителния диспозитив на съдебния акт. Затова касационният състав счита, че не е налице недопустимо разширяване на параметрите на обвинението с въвеждане на факти, по които касатори не са се защитавали и не е реализирано твърдяното процесуално нарушение.

Върховният касационен съд споделя обаче възраженията в трите жалби, че описаните в решението фактически положения, касаещи втория етап от изпълнителното деяние на убийството се базират изцяло на предположения. Първото предположение на съда е, че удавянето е осъществено най-късно до 17 ч., тъй като според СМЕ-зи дотогава пострадалият би умрял от нараняванията, получени при побоя. Такъв извод не се съдържа в експертните заключения, защото вещите лица са определили време на преживяемост от няколко часа, без повече конкретика, като са категорични само до неизбежността на смъртта при неоказана лекарска помощ.

Второто предположение на мнозинството от съдебния състав е, че удавянето на пострадалия е осъществено от тримата подсъдими. Съдът е приел от фактическа страна, че след като тримата, заедно с пострадалия, са напуснали базата и никой повече не е видял жив Г., той е изхвърлен в напоителния канал от тримата. Този извод нито е защитен убедително от събраните по делото доказателства, нито е единствено възможния. Възможна е и версията, изложена в особеното мнение на съдия Г., което само по себе си сочи, че извършителите на умъртвяването на А. чрез удавяне не са категорично изяснени. За да обоснове извода по авторството съдът се е позовал основно на заключението на техническата експертиза, което обаче не е сигурен способ за категорични констатации в коментирания посока и е послужило единствено като аргумент, опровергаващ предходните обяснения на подсъдимите, че в следобедните часове са били по домовете си. В крайна сметка от това заключение се установява, че в тричасовия период, избран от въззивния съд / 14-17 ч./ подсъдимите са провели няколко разговора помежду си, без да е безспорно ясно къде точно в пространството са се намирили по това време, като само в един кратък отрязък от време са били на сравнително близко разстояние до напоителния канал. Логиката сочи само, че те са говорили по мобилните

си телефони, защото не са били заедно. Не става ясно и защо е прието, че разговорите са осъществени преди удавянето на Г., а не след това, защо е било необходимо подсъдимите да търсят място за изхвърляне на тялото, след като познават добре района, как са обикаляли поотделно, след като са тръгнали с два автомобила и къде е бил А. в това време.

Върховният касационен съд констатира и редица логически несъответствия в решаващите съдебни мотиви. На л. 85 и сл. от решението въззивният съд е обсъдил дадените във въззивното следствие обяснения на подсъдимите за случилото се след напускане на ветрендолската база, които в голямата си част приел за недостоверни. Отхвърлил заявеното от подс. Н., че е оставил Г. на пътя да се прибира сам, тъй като е счел, че твърдението не намира подкрепа от други, достоверни доказателствени източници. От мотивите не става ясно дали кредитира еднопосочните им твърдения, че Н. последен е управлявал микробуса / в който е бил пострадалият/, а Н. и С. са се върнали обратно с л.а. „А.“. Аргументите на съда за „крайна нелогичност“ на обясненията на Н. и С. разкриват по-скоро липса на доверие на така заявеното, но сами по себе си тези аргументи са крайно неубедителни.

В жалбите на подсъдимите са развити доводи, с които се оспорва интерпретацията, която съдът е дал на показанията на св. Н.- че той е посочил точното място, където е изхвърлен пострадалият, защото е научил за него от подс. Н.. Касационният състав намира възражението за неоснователно, доколкото свидетелят изрично е конкретизирал в разпита си пред съда, че е научил къде е тялото от подсъдимия Н. и е споделил това пред св. С. още на 04.02.2016 г. Поначало защитата е права, че информацията, получена при оперативната беседа може да доведе само до оперативни действия /както е и станало в случая/, но няма доказателствена стойност, тъй като не е събрана по реда и чрез способите на НПК- чрез разпит на свидетеля, първоизточник на тази информация. В случая обаче св. Н. утвърждава по време на съдебното следствие пред първата инстанция достоверността на съобщеното пред полицейския служител.

Спори се по делото и дали подс. Н. е споделил с Н. слух или е направил „извънсъдебно признание“ пред него. Съдът е приел, че не става въпрос за слух, тъй като слуховете възникнали в по-късен момент след изчезването на А. и затова тялото му не е търсено в района на напоителния канал. Това заключение е направено при пренебрегване на наличните в

свидетелските показания данни, че мащабни издирвателни мероприятия са предприети след получената от съпругата на А. информация за изчезването му /„ в средата на м.декември“ по сведения от св. Б.- л.70/ и противоречи с изложено по-нататък мотивите. Съдът е кредитирал обясненията на подсъдимите Н. и Н., че се срещнали дни след случая и са коментирали помежду си въпроса за местоположението на пострадалия, като е разсъждавал дали двамата са споделяли слухове, кой какви думи точно е употребил, дали Г. казал, че „Г. е в канала“ или „чух, че Г. е в канала“ и т.н. В разрез с действителното съдържание на тези обяснения и преди всичко с обясненията на Н., съдът е направил заключение, че „убийците са следели за слухове...особено за тези, свързани с канала, още повече, че от 10.12.15 г. започнали издирвателни мероприятия“ /л.98/. Не е убедително защитено решението, че проведената среща е косвено доказателство за авторството и на тримата подсъдими в удавянето, защото очевидно според мотивите на нея не е присъствал подс. С., нито има логика другите двама подсъдими да се питат помежду си къде е Г., когато би трябвало да са наясно с това.

Като взе предвид тези съображения ВКС прие, че при установяване на авторството на втория етап от умъртвяването на пострадалия- удавянето му в напоителния канал, съдът е ползвал недопустими предположения и е допуснал нарушения на чл. 13 и чл. 14 от НПК. Съдебният акт следва да бъде отменен и делото върнато за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд за установяване на правнозначимите факти въз основа на пълен и обективен анализ на събраните доказателства. По останалите възражения, касаещи приложението на закона и справедливостта на наказанията, касационният състав не може да даде отговор, предвид процесуалното развитие на делото.

Ето защо и на основание чл. 354 ал.1 т. 5 от НПК Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ решение № 62/ 09.04.2019 г. по внохд № 369/18 г. на Пловдивския апелативен съд и ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг състав на съда.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :

ЧЛЕНОВЕ: